

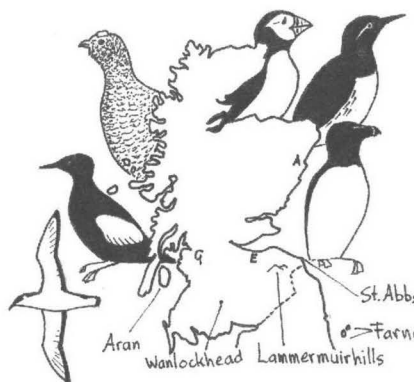

Schotlandreis

Martijn Voorvelt

In de zomer van 2005 kon het gebeuren dat leden van de Vogelwerkgroep Amsterdam aangevallen werden door bloed-dorstige Noordse Sterns, op een haar na door opkomend tij meegesleurd werden in een Volvo, net niet een Schots Sneeuwhoen spietsten met een statief, en nog veel, veel meer. Omdat de landelijke media hebben verzuimd ook maar iets hiervan wereldkundig te maken probeer ik hier een bondig doch samenhangend verslag te geven van de gebeurtenissen.

Holy Island & St. Abbs Head

Op 19 juni vertrekken drie auto's richting Verenigd Koninkrijk. In auto 1, een busje bestuurd door Jan-Maarten Fiedeldij Dop, zitten opper-organisator Jan Timmer, Wendy Bach Kolling en Peter Schrijver. Auto 2 bevat bestuurder Evert Pellenkoft, vice-organisator Jip Louwe Kooijmans, Thea Dammen en Wil van Putten. In auto 3 bevindt zich, naast bestuurder Wim le Clercq, Marten Schmitz, Vasco van der Boon en ondergetekende.

Tijdens een aangename avond op de boot van IJmuiden naar Newcastle ziet dit twaalftal, onder het genot van een biertje en een lap goed doorbakken vlees, de eerste Noordse Stormvogels en Jan-van-genten al langs vliegen. De volgende dag brengen we, op weg naar de jeugdherberg in Coldingham Sands, een kort bezoekje aan Holy Island. Tussen dit eiland en het vasteland bevindt zich een waddenachtig gebied dat, inclusief de verbindende tweebaansweg, met hoog water onderloopt. Het is dus zaak op tijd terug te zijn. De opletende lezer voelt reeds nattigheid.

Na op ons gemak enkele Rouwkwikstaarten en Veldleeuweriken - twee algemene soorten de hele week - te hebben bekeken op Holy Island, alsmede het mysterieuze, ooit uit Nieuw-Zeeland overgewaarde plantje *Pirri-pirri-bur*, rijden we terug. Door misverstanden over de getijdentabel zijn we echter drie kwartier te laat: de weg is al deels ondergelopen. Auto's 1 en 2 trotseren met verve de sterke stroom, maar de motor van auto 3 slaat een paar keer af en de inzittenden beleven een paar angstige minuten, terwijl het water zichtbaar stijgt en de auto bijna van de weg afrijdt... maar we halen het. De Britse auto's die na ons komen, blijven steken op het onzalige Holy Island. Vervloekt zij dit oord! Hoewel, aan de goede kant van het wad wordt onze heldenmoed beloond met Dwergsterns en een Bontbekplevier.

Op de torenhoge kliffen van St. Abbs Head zijn we die middag getuige van honderden broedende Zeekoeten, Alken, Noordse Stormvogels en Drieteenmeeuwen. En Oeverpiepers blijken mooi te kunnen zingen. Niet dat dit alles ons kon voorbereiden op het spektakel van de volgende dag.

Farne Islands & Lammermuir Hills

Na de eerste nacht in het lieflijke Coldingham Sands, met rond de jeugdherberg Rouwkwikstaart, Grasmus, Zwarte Mees, Huis- en Gierzwaluw, en de eerste kennismaking met de gevreesde midgits

- superkleine maar superirritante mugjes - zijn we klaar voor de Farne eilanden. Op de volgeladen schuit ernaartoe zwermen steeds grotere aantallen alkachtigen om ons heen, afgewisseld met Drieteenmeeuwen en Jan-van-genten. Vervolgens worden we losgelaten op Staple Island, dat bezaaid is met broedende Papegaiduikers en andere vogels, en met rondlopende toeristen. Dichter bij zeevogels kun je niet komen. Zo stap ik nog maar net over een broedende Kuifaalscholver heen die ik niet zag liggen.

Na een boottocht langs Grijs Zeehonden wordt het tweede eiland bereikt: Inner Farne, zo mogelijk nog spectaculairder, met name door de Noordse Sterns die krijsend en zonder een spoor van angst de bezoekers belagen met hun vlijmscherpe snaveltjes om hun nesten te beschermen. Ook broeden op aanraakafstand Grote Sterns, Eiders, nog meer Papegaiduikers en Zeekoeten... en ook een enkele Visdief. Een aanrader voor iedereen, vogelaar of niet, maar een hoofddeksel is essentieel.

De volgende dag rijden we naar de Lammermuir Hills, waar zich volgens de reisgids "carefully maintained grouse moors" bevinden, hopen op een glimp van de *famous Red Grouse*: het Schots Sneeuwhoen. Een complete familie wordt al snel gevonden, en terwijl sommigen van ons de hei uitkammen stoten we een Velduil op. Verder wordt dit heidellandschap gesierd door Wulpen, Paapjes, Tapuiten en de alomtegenwoordige Graspiepers. Langs de riviertjes zijn regelmatig Oeverlopers te zien en dat zal de hele week zo blijven.

In het bijzondere historische plaatsje New Lanark kunnen twee Waterspreeuwen goed bekeken worden. Maar de eigenlijke reden voor ons bezoek is de Das. Een jonge ranger genaamd Lindsey ontvoert ons die avond naar een van midgets vergeven plek waar Dassen goed te zien zouden zijn. Hoe we ons anderhalf uur lang bijna volkomen stil weten te houden ondanks al die prikkende monstertjes zal ik nooit begrijpen. De wind staat pal in onze ruggen en het blijft angstvallig stil rond de dassenburcht. De meesten van ons zien gelukkig toch nog twee of drie keer een Das voorbij schieten. Op de weg terug worden de bat-detectors tevoorschijn gehaald. Lindsey en Thea kunnen op deze manier Dwerg- en Watervleermuizen identificeren. We vinden ook een derde vleermuissoort die onze ranger niet kent: het blijkt achteraf de Mopsvleermuis *Barbastella barbastellus* te zijn. Volgens Jip's spoorwerk na de reis is deze soort bij ons zeer zeldzaam, maar in Groot-

Papegaiduikers op Farne Islands

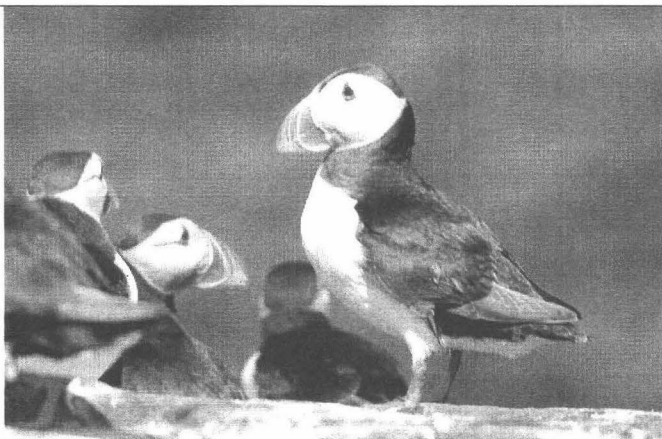
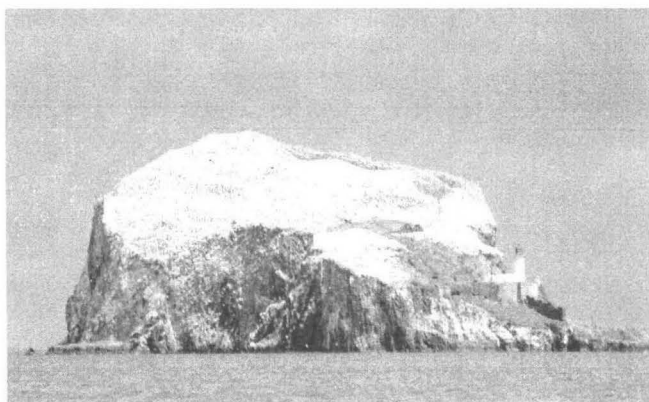

FOTO: MARTEN SCHMITZ

*Bass Rock,
de rots waaraan
Sula bassanus zijn
naam dankt*

Brittannië iets algemener. Op de grens van Schotland en Engeland bereikt hij de noordgrens van zijn verspreidingsgebied.

Arran

We verlaten Coldingham Sands. Op weg naar het eiland Arran aan de oostkust willen we een bezoek brengen aan de beroemde Bass Rock, de rots waaraan *Sula bassanus* - de Jan-van-gent - zijn naam dankt. Helaas vaart de boot nog niet en moeten we genoegen nemen met een blik vanaf de wal. Dat is geen straf: de met tienduizenden puntjes bezaaide rots in de verte is zo ook al een sensatie, vooral als de zon doorbreekt en het eiland fel oplicht.

Bij de veerhaven van Ardrossan bewonderen we de eerste Zwarte Zeekoeten: prachtige beesten met koraalrode poten. Als ze achter elkaar aan zitten piepen ze zacht. Vanaf de boot zien we Noordse Pijlstormvogels, Noordse Stormvogels en Bruinvissen.

Arran is een mooi glooiend eiland met enkele dorpjes. Het wemelt van de Edelherten en langs de kust broeden Stormmeeuwen, Oeverlopers, Middelste Zaagbekken en Bontbekplevieren. Ook vinden we er Bonte Kraaien, en 's avonds balst een Houtsnip nabij de jeugdherberg in het gehucht Lochranza.

Gedurende twee dagen verkennen we het eiland. Een wandeling naar hoger gelegen meertjes leidt ons naar een Steenarend - verraden door vier luid roepende Raven -, een prachtige Roodkeelduiker broedend in het riet, en een man Blauwe Kiekendief. Bij Drumadoon Point vliegen Noordse Stormvogels, Oeverpiepers en golfballetjes je om de oren. Vlak bij de jeugdherberg vindt auto 3 nog een Steenarend. Tegenover de jeugdherberg laat een paar Middelste Zaagbek zich met acht donzige pulli door een woeste kreek richting zee voeren.

De tweede dag op Arran splitsen we op en beleven we hachelijke avonturen. Evert, Thea en Wil moeten tot kniehoogte door de modder ploegen en elkaar over enorme rotsblokken tillen. Achteraf omschrijven zij hun wandeling, een zonder enige waarschuwing door de jeugdherberg verstrekte route, als "een hel", "verschrikkelijk", en "levensgevaarlijk". Jip, Marten, Vasco en ik beklimmen de 870 meter hoge Goatfell. Boven op de berg maakt de dichte mist dat de afgrond naast het smalle bergpaadje minder diep lijkt, maar gelukkig komen we een Schotse deerne met een kompas en een

goede kaart tegen die ons het pad naar beneden wijst... Veilig teruggekeerd aan de voet van de berg eten we appeltaart en iets van het Lepelblad dat aan de kust groeit. Ondertussen houdt Jan-Maarten zich noodgedwongen bezig met de lekkende koelwatertank van zijn VW-busje. Nieuwe vogelsoorten scoorden we niet deze dag. Wel zongen hier en daar Sijzen en Barmsijzen en zagen we een hybride Bonte x Zwarte Kraai vliegen.

Wanlockhead & Kielder Forest

De weg naar Wanlockhead, het hoogst gelegen dorp van Schotland, levert leuke *roadkill* op: een Sneeuwhaas - en bijna hadden we zelf een poedel vermorzeld. Die avond vullen bier en fish & chips onze dankbare magen in de hoogst gelegen pub van het land, terwijl Jip - niet te stoppen als hij is - nog even een baltsende Watersnip, een Kwartel en geluiden van Schots Sneeuwhoen ontdekt.

De volgende ochtend gaat een deel van de groep voor de laatste keer op zoek naar de *famous grouse*. Dat blijkt niet zo moeilijk. Twee Schotse Sneeuwkuikens stuiven op aan weerszijden van Jip's voet, en Peter ontdekt er een die pal tegen het statief van zijn scoop aan ligt - hij heeft het beestje op een haar na gespietst. Vertrouwend op zijn schutkleur ligt het doodstil in het gras, en kan het daardoor van absurd dichtbij gefotografeerd worden. Verderop worden nog twee families gevonden. Ondertussen ontdekt Marten elders Goudplevieren.

Via Kielder Forest, waar Kruisbek, Matkop en Boompieper worden waargenomen, rijden we terug naar onze luxe veerboot. Na een dolle rit over de rotondes en boulevards van Newcastle komen we nog net op tijd aan.

Toen we de volgende ochtend, 27 juni, bijna aanmeerden in IJmuiden vond Jan op een WC op dek 7 een portemonnee. Hij bracht hem naar de informatiebalie. Het bleek de mijne te zijn. Een gelukkig toeval dat geheel in de geest was van de rest van de week: er dreigde vaak van alles mis te gaan, maar VWGA-leden hebben nu eenmaal een engeltje op hun schouder. Het resultaat was een gedenkwaardige week vol vogels, maar ook andere dieren, bijzondere planten, muggenbulten en spannende avonturen.

Zeekoeten op
Farne Islands

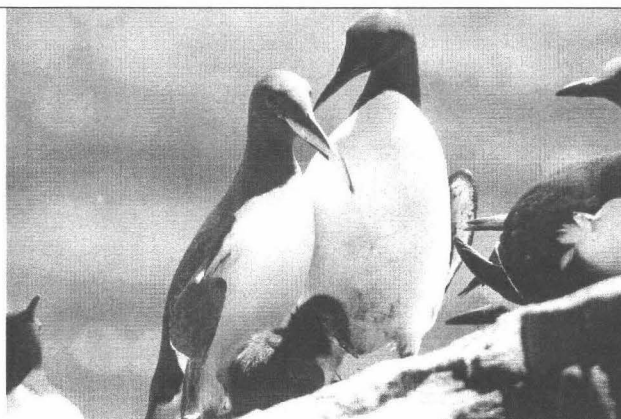

FOTO: MARTEN SCHWITZ